

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İŞSİZLİK KAYGISI ALGILARININ İNCELENMESİ

Fuat KORKMAZER¹

Özet

Toplumun ekonomik problemlerinin başında yer alan işsizlik sorunu günümüz üniversiteli gençleri arasında artmaktadır. Yükselen işsizlik oranlarında genç nüfusun çoğunlukta olması, eğitim sürecini devam ettiren gençlerde mezuniyet sonrası döneme ilişkin kaygı oluşturmaktadır. Özellikle alanda yetişmiş mezun sayısının sektörde iş bulma imkânlarıyla aynı doğrultuda artmadığı bölümlerde okuyan öğrenciler, işsizlik sorunuyla daha fazla karşı karşıya kalmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, sağlık alanında üniversite okuyan öğrencilerin işsizlik kaygısı algısını tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda Muş Alparslan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde okuyan 335 öğrenciye kolayda örnekleme yöntemiyle anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin işsizlik kaygısına sahip oldukları ve öğrencilerin işsizlik kaygısı algısında cinsiyet ve medeni durum açısından anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür. Bunun yanında okudukları bölüm ve not ortalaması açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kaygı, İşsizlik Kaygısı, Üniversite Öğrencileri

JEL Kodları: M10, M19

ANALYSIS OF UNIVERSITY STUDENTS 'PERCEPTIONS OF UNEMPLOYMENT ANXIETY

Abstract

The unemployment problem, which is one of the economic problems of the society, is increasing among the university students today. The fact that the young population is in the majority in the rising unemployment rates raises concerns about the post-graduation period for the young people who continue their education process. Particularly, students studying in departments where the number of graduates trained in the field does not increase in line with the opportunities to find a job in the sector are faced with the problem of unemployment more.

The aim of this study is to determine the perception of unemployment anxiety of students studying in the field of health. For this purpose, a questionnaire was applied to 335 students studying at the Faculty of Health Sciences of Muş Alparslan University by using easy sampling method. As a result of the research, it was seen that students have unemployment anxiety and there is no significant difference in terms of gender and marital status in students' perception of unemployment anxiety. In addition, a statistically significant difference was found in terms of their department and grade point average.

Keywords: Anxiety, Unemployment Anxiety, University Students

JEL Codes: M10, M19

1. GİRİŞ

Ülkemizde eğitim hayatı süresince pek çok faktör öğrencilerin kaygılarını etkilemektedir. Üniversiteye yerleşen öğrencilerin bu kaygıları sınav öncesinden başlayarak üniversiteli olmalarıyla devam etmektedir. Üniversite öğrenimi boyunca öğrenimin görüldüğü şehirden, sosyo-ekonomik seviyeye, öğrenim görülen ortamdaki ilişkilerden, barınma sorununa değin pek çok faktör öğrencilerin kaygılarını etkilemektedir. Ancak üniversite öğrencilerinde öğrenim hayatının sonlarında, geleceğe yönelik endişe en yüksek kaygı kaynaklarından biri olmaktadır. Buna bağlı olarak bir işe sahip olma başka bir deyişle "işsizlik kaygısı" baş göstermektedir. İşsizliğin özellikle gençlerde ve üniversite mezunlarında yaygın olması da bu kaygı düzeyini daha da arttırmaktadır. Dökmen' in 1989 yılında yaptığı araştırmada, üniversiteye yeni başlayan 1.sınıf öğrencilerinde daha çok üniversite ve barınma hayatına uyum sorunları ön plana çıkmakta, son sınıf öğrencilerinde ise geleceğe yönelik kaygı ve istihdam endişesi ön plana çıkmaktadır (Koç & Polat 2006: 3).

Üniversite öğrenimi, farklı sektörlerde çalışacak elemanları belirli bir eğitim sürecinden geçirerek iş hayatına hazırlamaktadır. Ancak günümüzde üniversitelerin sayılarındaki hızlı artış, sayıları hızla artan

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, Muş, Türkiye, f.korkmazer@alparslan.edu.tr, ORCID ID: orcid.org/0000-0002-2734-7309

mezunların, işe girme önceliği konusunda daha fazla kişi ile rekabet edebilecek düzeyde kendilerini yetiştirmesinin önemi daha iyi kavratmıştır.

Üniversite dönemi, öğrencilerin hayatlarının en önemli dönemlerindedir. Mezun olmak, iş hayatı veya işsizlik hayatına başlangıç teşkil etmektedir. Meslek tercihi, gerçek hayattaki rolün alınmasına yönelik planlar, üniversite öğrenimi sırasında yaşanan arkadaşlıklar, işsiz kalma endişesi ve çeşitli sorumluluklar kişinin kaygı yaşama sebeplerinden bazılarıdır (Çakmak & Hevedanlı, 2005: 115).

Dünya Bankasının 2005 yılında Türkiye ile ilgili hazırladığı bir rapora göre; Türkiye'deki eğitimli gençlerde işsizlik önemli bir sorun olmakta ve 20-24 yaşlarındaki üniversite veya yüksekokul mezunlarının %39'u iş aramaktadır (Ercan, 2007: 32). Genç işsizliği yalnızca ülkemizin değil, tüm dünyanın önemli bir sorunu olmaktadır. Dünyada 15-24 yaş aralığındaki gençlerin nüfusu yaklaşık 1 milyar civarındadır. Bu gençlerin % 89'u gelişmekte olan ülkelerde yaşamaktadır. Söz konusu gençlerin yaklaşık 657 milyonu bir işte çalışırken 85 milyonu ise işsiz kalmaktadır (Yentürk & Başlevent, 2007: 2). Türkiye'deki genç işgücü yetişkin işgücüne nazaran daha yüksek eğitim düzeyine sahiptir. Başka bir deyişle işgücü pazarının yeni üyelerinin eğitim düzeyinde yükseliş görülmektedir. Bu gelişme ile kalifiye işgücü gerektiren sektörlerle doğru yönelme altyapısı sağlanacaktır. Bu sektörlerin istihdam sağlayamadığı durumdaysa kalifiye-eğitilmiş işgücü işsizliğinin oranı yükselecektir (Yentürk & Başlevent, 2007: 10). Gençlerin işsizliği ülkemizde bir sorun alanı oluşturduğunda, öğrenim gören gençlerde daha öğrenim hayatı tamamlanmadan bir kaygı yaşamaya sebep olmaktadır. Özellikle üniversiteli öğrencilerde, mezuniyet sonrasında iş bulamayacağına dair endişe, kaygı düzeylerinde artmaya sebep olmaktadır. Kaygı düzeyindeki bu artış, gençlerin ruhsal açıdan yıpranmasına sebep olmaktadır. Okul hayatından iş hayatına geçiş sürecinde olan gençler işsizlik karşısında ruhsal çöküntü yaşamakta, işsizlik süreci uzadıkça zihinsel hastalıklar ve kalp-damar rahatsızlıklarında şikâyetler artmakta beraber hapis yatma, intihar eğiliminde olma, intihar meyli gibi sosyal sorunlar da artmaktadır (Statt, 1994: 21).

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kaygı

Kaygı; bireyin yaşamış olduğu deneyim sonucunda oluşan tehlike ya da tehlikesizlik korkusu veya beklentisinin bireyde meydana getirdiği psikolojik davranış travmasını ifade etmektedir (Çoban & Karaman, 2013: 79). Kaygı; bu durumda bireye oluşturduğu bunalma ya da tedirgin olma korku duygusunu oluşturmaya sebep olmaktadır. Kaygı; nesnesi ya da genellikle nedeni belirlenemeyen belirli olmayan ve anlamı olmayan korku anlamına gelmektedir (Seyyar, 2014: 86).

Bireyin kendi varlığı açısından esas önem arz eden değerler, varoluş hissi ve kimliği tehdit edildiğinde yaşadığı doğal olay kaygıyı ifade etmektedir (Çifter, 1986: 313 Akt: Tekin Tayfun & Korkmaz, 2016: 536). Günümüz gençlerinin yaşadığı sorunlardan biri olarak karşılaştığımız kaygı, bireyin tehdit edildiği bir ortamda kendisini yeterli görmemesi, içinin sıkılması, korku veya kuruntular sonucu oluşan huzursuz olma hali, olumsuz bir duygulanma durumu ve olası tehlikeler karşısında gösterilen tepki şeklinde tanımlanabilir (Eroğlu, 2000: 308; Yüksel & Kurt, 2003: 33-45; Karataş, 2009: 32-35 Akt: Tekin Tayfun & Korkmaz, 2016: 536). Yüksek kaygıya sahip olan bireyin öğrenmesi, düşünmesi, yargılaması, karar vermesi ve problem çözmesi bu durumdan olumsuz etkilenmektedir (Öz, 2004: 157-178). Bununla birlikte kaygı, genellikle bireyin varoluşu için gereken hayatı bir güç olarak uyaran, koruyan ve motive eden özelliklere de sahiptir (Akgün vd., 2007: 284-296).

Spielberg, kaygıyı iki başlık altında ele almıştır. Bunların ilki durumluk kaygı ikincisi de sürekli kaygıdır. Durumluk kaygı; birey tarafından özel durumların tehlikeli olarak yorumlanması sonucunda oluşmaktadır (Özusta, 1995: 34-36). Bireyin karşılaştığı olaylara yüklediği anlamlar genellikle kalıcı olmayan ve kısa sürelik yaşadığı durumlar karşısında geliştirdiği tepkidir (Kartopu, 2013: 239). Sürekli kaygı; bireyin içerisinde bulunduğu durumları genel olarak stresli şekilde algılaması veya stresli olarak yorumlamasıdır. Kişinin olayları tehlikeli ve kendisi tehdit edici olarak algılaması sonucunda meydana gelen mutlu olmama ve hoşnut olmama duygusudur. Bu kaygıyı yüksek seviyede yaşayan bireyler kolaylıkla incinmekte ve karamsarlığa düşmektedir (Öner & Le Compte, 1983: 180).

2.2. İşsizlik

İşsizlik; bireyin kendi mesleki gelişim düzeyi üzerine yaptığı eğitim yatırımının karşılığını alamama ve beklentisinin dışında kalan görevsiz pozisyonda kalması durumudur. Çalışma istek ve yeterliliğine sahip olduğu halde, düzenli ve sürekli gelir elde edebilecek bir işe sahip olmayan kişilere işsiz denmektedir (Işığışık, 2014: 44).

Üniversite öğrencilerinde görülen kaygının düzeyini etkileyen faktörlerin başında işgücü piyasasıyla ilgili tecrübe ile işsizlik ve işe ilişkin algılar yer almaktadır.

Tablo 1. Son 10 Yıllın Üniversite Mezunu İşsizlik Oranları (15-24 yaş grubu) (%)

Yıl	İşsizlik oranı (%)
2019	35,6
2018	30,6
2017	34,4
2016	30,8
2015	29,5
2014	28,3
2013	29,2
2012	28,5
2011	30
2010	32,5

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr>

Türkiye’de işsizlik, bireylerin almış oldukları eğitim durumuna göre farklılık arz etmektedir. Tablo 1 de, 15-24 yaş grubundaki üniversite mezunu genç nüfusun yıllara göre işsizlik oranları gösterilmektedir. Tabloda, 15-24 yaş grubunda yüksekokul ve fakülte mezunu işsizlik oranı 2019 yılında en yüksek seviyeye ulaştığı görülmektedir. Tabloda yer alan tüm yıllarda işsizlik oranının % 30 bandına yakın veya üstü seyretmesi dikkat çekmektedir.

Türkiye’de son yıllarda fakülte veya yüksekokul mezunları işsizlik rakamları içerisinde giderek yükselen oranlara sahiptir. OECD verilerine göre 15-24 yaş grubunda 2018 yılı genç işsizlik oranı %21,6 iken bu oran 2019 yılında %26,1 olarak gerçekleşmiştir (Soylu & Turalıoğlu, 2020: 130). Ayrıca TÜİK’in Temmuz 2020 istatistikleri 15-24 yaş grubunda olan her 4 kişiden en az birinin (%25,9) iş sahibi olmadığını göstermektedir (TÜİK, 2020).

2.3. İşsizlik Kaygısı

İşsizlik kaygısı; bireyin iş sahibi olamama korku ve beklentisi ile hayata atılarak yaşamını sürdüreceği bir gelir elde edememesi durumuna ilişkin korkusudur. Birey bu durumla ilişkili olarak kararsız ve çaresiz hislere sahip olduğunda sonuçta doğal olarak işsizlik kaygısı ortaya çıkmaktadır (Gurney, 1980; Tiggemen, 1993, Rodriguez, 1997; Miller, 2008; Akt: Özder vd., 2018: 46). Toplumlarda meydana gelen geleceğe dair kaygılar eğitim hayatının son aşaması olan üniversite sürecinde daha sık görülmektedir. Üniversite öğrencilerinde meslek seçimi, meslekten ayrılma ya da meslek sahibi olmaya dair çevresel faktörlerin baskısı işsizlik kaygısına yol açmaktadır. Bu durumda öğrencilerde işsizlik kaygısının yüksekliğinde çevresel veya ailesel faktörlerin önemli bir payının olduğu literatürde görülmektedir (Tümekaya, Aybek & Çelik, 2007; Dursun & Aytaç, 2012; Aydın & Tenekeci, 2013 Akt: Özder vd., 2018: 46).

Küreselleşen dünyada gençlerde istihdama dair sorunlar sebebiyle önemli bir kaygı oluşmaktadır. Küreselleşme, neoliberal politikaların uygulamaya konulmasını da yaygınlaştırmıştır. Türkiye’de özel üniversitelerin ve 2007 den sonra yeni üniversitelerin açılması sonucunda üniversite mezunu sayısının hızlı bir artış göstermesi bu kaygıyı daha da arttırmıştır. Yaşadığımız toplumda küçük yaşlardan itibaren aileler ve geleneksel kültür tarafından memurluğun bir hedef olarak gösterilmesi, öğrencileri eğitim hayatları boyunca bu doğrultuda hedefler belirlemeye yöneltmiş ve bu öğrenciler memur olmak dışındaki alternatif iş seçeneklerini dikkate almamışlardır. Devletin bu beklenti içerisinde olan öğrencilerin tamamı ya da büyük bir kısmını istihdam etmesi mümkün değildir (Özdemir, 2019: 102). Neoliberal politikaların ekonomiyi piyasa güçlerine bırakmayı, devletin ekonomideki rolünü

küçültülmeyi öngördüğü ve aynı zamanda özelleştirmenin artmasını teşvik edici bir yaklaşıma sahip olduğu (Çondur & Bölükbaş, 2014: 77) gerçeği de bu kaygının yaşanmasına katkı sunmaktadır.

Fakülte veya yüksekokul mezunlarının işsizlik oranında artan yükselme, üniversiteyi bitirmenin artık iş garantisi sağlamadığını ve istihdam imkânlarının yetersiz kaldığını göstermektedir (İncekara, 2010: 102). İşsizlik kaygısı yaşayan üniversite öğrencilerinde depresyon yaşandığı ve ayrıca özsaygılarında düşüş yaşandığı söylenebilir (Kıdır, 2010 Akt: Özder vd., 2018: 47).

İlkokul yıllarında iyi bir eğitim kurumunda okuma ile başlayıp lise yıllarında üniversiteye hazırlık aşamasıyla devam eden sınav kaygısı üniversite yıllarında da farklı kaygılarla sürmektedir. Özellikle üniversitenin son yılında bu kaygının daha da arttığı görülmektedir. Adaylarının atanabilmek için girdikleri KPSS kendileri için önemli bir kaygı oluşturmaktadır (Özder vd., 2018: 47). Üniversite öğrencilerinin mesleklerine yönelik beklenti kaygıları, geleceğe dair endişe ve buna bağlı olarak bir işe sahip olma veya olmama kaygısı, diğer bir ifadeyle işsizlik kaygısını yaşadığı söylenebilir.

2.3.1. İşsizlik Kaygısının Nedenleri

İşsizlik kaygısının esas nedeni, bireyin her an işsiz kalabileceği korkusudur. Çünkü işsizlik sadece işini kaybetme veya iş sahibi olamama gibi kısıtlı bir etkiye sahip değildir. İşsizlik birey üzerinde olası bazı etkilere sahiptir. Bunlar (Aytaç & Keser, 2002);

- Birey, yaşamını sürdürmek için gereken gelirini,
- Ailesi veya bakmakla yükümlü olduğu kişilere karşı itibarını,
- Öncelikle özgüveni ve kendisine olan saygısını,
- Hayatında merkezi bir role sahip olan işini, dolayısıyla çalışma arkadaşlarını ve sosyal çevresini,
- Bir iş yapıyor olmasına bağlı olarak topluma karşı var olan sorumluluk duygusunu,
- Yaşam kalitesinin en önemli unsurlarından birisi olan işini kaybetmiş olmaktadır.

İşsizlik, kişide umutsuzluk ve çaresizlik gibi duygular oluşturmaktadır. Araştırmalarda sonucunda elde edilen veriler işsiz kalan kişilerde hayatın anlamını kaybetme ve kendisine duyduğu saygının azalması düşüncelerinin varlığı görülmektedir (Aytaç & Keser, 2002).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu çalışma, Muş Alparslan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde okuyan öğrencilerin işsizlik kaygısı düzeyini belirlemek ve sosyo demografik özelliklerin işsizlik kaygıları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın hipotezleri;

H1- Öğrencilerin okuduğu bölüme göre işsizlik kaygısı algısı farklılık göstermektedir.

H2- Demografik bilgilere göre (Yaş, cinsiyet, medeni durum, okuduğu sınıf, not ortalaması, gelir durumu ve anne babanın çalışma durumu) işsizlik kaygısı algısı farklılık göstermektedir.

Çalışmaya katılan katılımcılara, çalışmanın amacı açıklanarak gönüllü ve istekli olmalarına özen gösterilmiştir. Araştırmanın yürütülebilmesi için 28.01.2020 tarihinde Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan etik kurul kararı alınmıştır (Karar No: 3). Araştırmaya katılacak öğrencilere, araştırmaya başlanmadan önce araştırmanın yapılma amacı, yöntemi, araştırma için ayrılmaları istenen zaman ve katılımın tamamen gönüllülük ilkesine dayandığı konularında bilgi verilerek izinleri alınmıştır. Araştırma verileri, öğrencilere araştırma ile ilgili bilgiler verildikten sonra, yüz yüze görüşülerek anket formu dağıtılıp toplanmıştır. Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde SPSS 21 istatistik paket programından yararlanılmıştır. Bu değerlendirmeler için; sayı, ortalama, yüzdelik dağılımlar, t testi ve Anova testi yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni Muş Alparslan Üniversitesi'nde 2019-2020 bahar yarıyılında 17 Şubat-10 Mart 2020 tarihleri arasında Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde derslere devam eden öğrencilerden oluşmaktadır. Söz konusu dönemde kayıtlı öğrenci sayısı 433 öğrenciden oluşmaktadır. Belirlenen örneklemin tümüne

ulaşmak amaçlanmıştır. Ancak öğrencilerin uygulanan ankete katılmak istememeleri, devamsızlık ve anketlerin boş verilmesi nedeniyle dağıtılan 350 adet anket formunun 342'si geri dönmüş, geri dönen anketlerden 7 tanesi eksik veya yanlış doldurulduğu için değerlendirme dışında bırakılmış ve geriye kalan anketlerin 335'i analize uygun görülmüştür.

3.3. Veri Toplama Araçları

Uygulanan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler yer alırken, ikinci bölümde ise işsizlik kaygısı ölçeği yer almaktadır.

İşsizlik Kaygısı Ölçeği: katılımcıların işsizlik kaygısının belirlenmesi amacıyla Özder ve arkadaşlarının (2018) geliştirdiği ölçek kullanılmıştır. İşsizlik kaygısı ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği yapılmış, ölçek 14 sorudan ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. İşsizlik kaygısı algıları ile ilgili ankette yer alan ifadelerde 5'li Likert tipi ölçek kullanılmıştır.

4. BULGULAR

Tablo 2. Katılımcıların Tanımlayıcı Özellikleri (N=335)

Özellikler	Sayı	Yüzde	
Yaş	17-20	130	38,8
	21-24	190	56,7
	25 ve üstü	15	4,5
Cinsiyet	Kadın	216	64,5
	Erkek	119	35,5
Medeni durum	Evli	8	2,4
	Bekâr	327	97,6
Okuduğu Bölüm	Sağlık Yönetimi	118	35,2
	Hemşirelik	210	62,7
	İş Sağlığı ve Güvenliği	7	2,1
Sınıf	1	143	42,7
	2	63	18,8
	3	70	20,9
	4	59	17,6
Not Ortalaması	0-1,99	43	12,8
	2,00-2,99	206	61,5
	3,00-4,00	86	25,7
Anne Baba Çalışma Durumu	Sadece baba	209	62,4
	Sadece Anne	7	2,1
	Anne ve Baba	11	3,3
	İkisi de çalışmıyor	108	32,2
Gelir Durumu	Asgari ücret altı	121	36,2
	Asgari ücret-5000	179	53,4
	5000 TL üstü	35	10,4

Araştırma örneklemini yaş itibariyle incelendiğinde, katılımcıların yarısından fazlasının (%56,7) 21-24 yaş aralığında, %38,8'inin 27-20 yaş aralığında, %4,52'nin ise 25 ve üstü yaş aralığında yer aldığı tespit edilmiştir.

Örnekleme dâhil edilen öğrencilerin %64,5'i bayan öğrencilerden oluşmaktadır. Erkek katılımcıların oranı ise %35,5 seviyesinde kalmıştır. Araştırma örnekleminin %2,4'ünü evli katılımcılar, bekâr katılımcıların ise örneklemin %97,6'sını oluşturduğu gözlenmiştir.

Katılımcıların okuduğu bölüm durumları incelendiğinde %62,7'si hemşirelik, %35,2'sinin sağlık yönetimi, %2,1'inin iş sağlığı ve güvenliği bölümünde kayıtlı öğrenci olduğu gözlenmiştir. İş sağlığı ve güvenliği bölümü 2018-2019 eğitim öğretim yılında açıldığı, sadece 1. ve 2. sınıfa kayıtlı öğrenci olduğu ve kontenjanı dolmadığı için bu yüzdeleri ulaşılmıştır.

Katılımcıların %42,7'sinin 1. sınıf öğrencisi, %20,9'unun 3. sınıf öğrencisi, %18,8'inin 2. sınıf öğrencisi, %17,6'sının ise son sınıf öğrencisi olduğu gözlenmiştir. 2019-2020 eğitim döneminde bölüm kontenjanları önceki yıllara nazaran arttırıldığı için 1. Sınıf öğrenci sayısı bu oranlarda çıkmıştır.

Katılımcıların not ortalamasına bakıldığında, 00-1,99 not ortalamasına sahip olanların %12,8; 2,00-2,99 not ortalamasına sahip katılımcıların %61,5'lik kısmını teşkil ettiği ve 3,00-4,00 not ortalamasına sahip katılımcıların ise %25,7'lik kısmı oluşturduğu gözlenmiştir.

Araştırmanın örneklemini anne ve babanın çalışma durumu itibarıyla dağılımı incelendiğinde katılımcıların ekseriyetle %62,4'ünün sadece babasının çalıştığı, katılımcıların %32,2'sinin anne ve babasının çalışmadığı görülmüş ve sadece anne ya da anne ve baba ikisinin çalışma oranının çok düşük %5,4 olduğunu söylemek mümkündür. Bu bulgular doğrultusunda çalışmaya katılan öğrenci annelerinin işgücüne katılım durumlarının çok düşük olduğu söylenebilir.

Araştırmanın örneklemini gelir durumu itibarıyla dağılımı incelendiğinde katılımcıların yarısından fazlasının %53,4 asgari ücret-5000 gelir aralığında olduğu, %36,2'sinin asgari ücretin altında bir gelire sahip olduğu ve %10,4'ünün de 5000 TL üstü gelir düzeyine sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 3. Ölçeğin ve Alt Boyutlarının Güvenirlik Sonuçları

	Cronbach's Alpha	N of Items
İşsizlik Kaygısı Genel	,824	14
İşgücü	,847	7
Sürekli Kaygı	,667	2
Çevre	,638	3
Eğitim	,620	2

Anketin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayıları değerlendirilerek ölçek ve alt boyutlar için ayrıca hesaplanmıştır. İşsizlik kaygısı ölçeğinin geçerliliği alt boyutlarda incelendiğinde işgücü alt boyutunda güvenilirlik katsayısının en büyük (=,847), eğitim alt boyutunda ise güvenilirliğin en düşük (=,620) olduğu tespit edilmiştir. İşsizlik kaygısı ölçeğinin tüm alt boyutları ile birlikte değerlendirildiğinde anketin güvenilirliğinin (=,824) olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuçlar anketin oldukça güvenilir olduğunu göstermiştir.

Tablo 4. İşsizlik kaygısı Ölçeği Alt Boyut ve Toplam Puan Ortalaması

İşsizlik Kaygısı Alt Boyutları	Min	Max	Mean± SD	Range
İşgücü	9,00	24,00	18,69±2,54	7-14
Sürekli Kaygı	3,00	10,00	8,27±2,17	2-14
Çevre	5,00	14,00	11,40±2,46	3-14
Eğitim	4,00	12,00	6,32±2,12	2-14
İşsizlik Kaygısı Toplam Puan Ortalamaları	21,00	60,00	43,16±2,35	14-70

Tablo 4 incelendiğinde; Sağlık ile ilgili bölümlerde okuyan öğrencilerin işsizlik kaygısı puan ortalamasının 43,16±2,35 olduğu görülmektedir. Katılımcıların işsizlik kaygısı ölçeğinde işgücü ve çevre alt boyut puan ortalamaları sırası ile 18,69±2,54; 11,40±2,46 dır. Katılımcıların sürekli kaygı ve eğitim alt boyutları ile ilgili puan ortalaması diğer alt boyutlara nazaran daha düşüktür.

Tablo 5. İşsizlik Kaygısı Ölçeği Maddelerine Verilen Yanıtların Alt Boyutlara Göre Dağılımı

İfadeler	Kesin	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesin
	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Katılıyorum
İşgücü	N/ %	N/ %	N/ %	N/ %	N/ %
1. Mesleğime ilişkin işgücü ihtiyacının azalması beni kaygılandırıyor.	17(5,1)	55(16,4)	37(11)	99(29,6)	127(37,9)
2. Ülkemizde okuduğum bölümden mezun olanlara duyulan ihtiyaç azdır.	87(26)	72(21,5)	46(13,7)	44(13,1)	86(25,7)
3. Okuduğum bölüm mezunu arkadaşlarının halen işsiz olması benim de işsiz kalabileceğimi düşündürüyor.	26(7,8)	69(20,6)	54(16,1)	93(27,8)	93(27,8)
4. Memuriyete giriş sınavları (KPSS vb.) işsizlik hayatının başlangıcıdır.	45(13,4)	74(22,1)	83(24,8)	66(19,7)	67(20)
5. Ülkemizde okuduğum bölüm mezunları ile ilgili atama kadrolarının mezun sayısından az olması atanmam konusunda beni endişelendiriyor.	16(4,8)	43(12,8)	70(20,9)	89(26,6)	117(34,9)
6. İleride çalışabileceğim kamu ya da özel kuruluşların personel ihtiyacının gittikçe daraldığını görmekteyim.	20(6)	59(17,6)	88(26,3)	81(24,2)	87(26)
7. Mezuniyet sonrası yakın zamanda (0-3 yıl) iş bulamamak benim için bir travmadır.	29(8,7)	59(17,6)	69(20,6)	84(25,1)	94(28,1)
Sürekli Kaygı					
8. Hayattan beklediğim şeyleri elde edebileceğimi ummuyorum.	44(13,1)	80(23,9)	74(22,1)	79(23,6)	58(17,3)
9. Yetkililer alanındaki ihtiyaca göre planlama yapmadığı takdirde yakın gelecekte önümü göremiyorum.	33(9,9)	65(19,4)	76(22,7)	84(25,1)	77(23)
Çevre					
10. Bölümünden mezun olanların iş bulma ile ilgili karamsar tutum, beni bölümümden vazgeçmemi düşündürmektedir.	57(17)	93(27,8)	66(19,7)	52(15,5)	67(20)
11. Ailemden yakın gelecekte meslek sahibi olmak için bir baskı görmekteyim.	59(17,6)	93(27,8)	52(15,5)	82(24,5)	49(14,6)
12. İşsiz kaldığımda çevremde itibarımı yitireceğimden ve gittikçe içime kapanacağımdan endişe ederim.	39(11,6)	54(16,1)	96(28,7)	79(23,6)	67(20)
Eğitim					
13. Lisansüstü eğitim almanın iş bulmak için bir avantajı olabilir.	24(7,2)	53(15,8)	51(15,2)	112(33,4)	95(28,4)
14. Ülkemizdeki koşullardan dolayı yeni bir bölüm daha okumam gerekecek.	29(8,7)	85(25,4)	82(24,5)	54(16,1)	85(25,4)

Tablo 5'te katılımcıların İşsizlik kaygısı ölçeği sorularına verdikleri cevapların alt boyutlara göre dağılımı bulunmaktadır. Ölçeğin İşgücü alt boyutundaki ülkemizde okuduğu bölümden mezun olanlara duyulan ihtiyacın az olduğuna (hemşirelik hariç) yönelik madde ile çevre alt boyutundaki daha önce bölümden mezun olanların iş bulma konusundaki karamsar tutumunun öğrenciyi bölümünden vazgeçmeyi düşündürdüğüne ve aileden yakın gelecekte meslek sahibi olunmasına yönelik bir baskı görmeye yönelik maddelere en düşük oranda katılım sağlandığı tespit edilmiştir.

Bu çalışmada ölçeğin eğitim alt boyutunda yer alan lisansüstü eğitim almanın iş bulmak için bir avantaj olabileceğine katılımcıların %61,8'i katılıyorum veya tamamen katılıyorum yanıtı vermiştir. Katılımcılar, sürekli kaygı alt boyutunda yetkililerin alandaki ihtiyaca göre planlama yapmamasının yakın gelecekte önünü göremeyeceğine (%48,1) ve işgücü alt boyutunda mezuniyet sonrası yakın zamanda (0-3 yıl) iş bulamamanın kendileri için bir travma olduğuna (%53,2) yönelik maddelerine diğer maddelere nazaran daha yüksek oranda katılım sağlamışlardır.

Katılımcıların işsizlik kaygısına ilişkin algılarının cinsiyet ve medeni durum değişkenine göre farklı olup olmadığını belirlemek için t testi yapılmıştır. Ayrıca yaş, okuduğu bölüm, sınıf, not ortalaması, annenin eğitim durumu, babanın eğitim durumu, anne baba çalışma durumu ve gelir durumu değişkenlerine göre farklılık bulunup bulunmadığını tespit etmek için de tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi yapılmıştır.

Tablo 6. Cinsiyet ve Medeni Durumu İçin Yapılan T Testi

		N	Ort±SS	T	P
Cinsiyet	Kadın	216	3,32±0,88	,202	,071*
	Erkek	119	3,30±0,73		
Medeni Durum	Evli	8	3,33±0,71	,051	,562*
	Bekâr	327	3,31±0,83		

*p<0.05

Tablo 6'ya göre; katılımcıların, cinsiyet ve medeni durum grupları arasında işsizlik kaygısına ilişkin algıları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır (p>0,05).

Tablo 7. Yaş, Bölüm, Sınıf, Not Ortalaması, Anne Baba Çalışma Durumu ve Gelir Durumu İçin Anova Testi

		N	Ort±SS	F	P
Yaş	17-20	130	3,54±0,89	8,240	,000*
	21-24	190	3,16±0,74		
	25 ve üstü	15	3,19±0,92		
Bölümü	Sağlık Yönetimi	118	4,01±0,80	107,567	,000*
	Hemşirelik	210	2,91±0,55		
	İş sağlığı ve Güvenliği	7	3,50±0,33		
Okuduğu Sınıf	1	143	3,53±0,89	7,625	,000*
	2	63	3,26±0,79		
	3	70	2,99±0,73		
	4	59	3,20±0,69		
Not Ortalaması	0-1,99	43	3,44±0,61	4,365	,013*
	2,00-2,99	206	3,38±0,87		
	3,00-4,00	86	3,09±0,78		
Gelir Durumu	Asgari Ücret Altı	121	3,41±0,90	3,655	,027*
	Asgari Ücret-5000 TL	179	3,31±0,78		
	5000 TL Üstü	35	2,98±0,77		
Anne Baba Çalışma Durumu	Sadece baba	209	3,37±0,80	1,831	,141
	Sadece anne	7	3,21±0,81		
	Anne ve baba	11	3,64±0,69		
	İkisi de çalışmıyor	108	3,18±0,88		

(P<0,05)

Tablo 7'ye göre; katılımcıların yaş, okuduğu bölüm, okuduğu sınıf, not ortalaması ve gelir durumu grupları arasında işsizlik kaygısına ilişkin algıları açısından istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık vardır (p<0,05). Katılımcıların, anne babanın çalışma durumu grupları arasında işsizlik kaygısına ilişkin algıları açısından istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık yoktur (p>0,05).

Öğrencilerin işsizlik kaygısı yaş, okuduğu bölüm, okuduğu sınıf, not ortalaması ve gelir durumuna göre farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek için ileri analizlerden Post Hoc Tukey testi yapılmıştır. Bunun sonucunda gelir durumu 5000 TL Üstü olan öğrencilerin puan ortalamaları asgari ücret altı ve asgari ücret-5000 TL arasında olanlardan düşük olduğu tespit edilmiştir. Not ortalaması 3,00-4,00 olan öğrencilerin puan ortalamaları 0-1,99 ve 2,00-2,99 arasında olanlardan düşük olduğu tespit edilmiştir. 1. Sınıf öğrencilerinin işsizlik kaygısına yönelik puan ortalamalarının 2. sınıf, 3. Sınıf ve 4. sınıf öğrencilerinden daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Hemşirelik bölümünde okuyan öğrencilerin işsizlik

kaygısı puan ortalamalarının sağlık yönetimi ile iş sağlığı ve güvenliği bölümünde okuyan öğrencilerin puan ortalamasından daha düşük olduğu tespit edilmiştir. 17-20 yaş gurubundaki öğrencilerin işsizlik kaygısı puan ortalamalarının 21-24 ile 25 yaş ve üstü öğrencilerin puan ortalamasından daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda: gelir durumu yükseldikçe işsizlik kaygısının daha düşük olduğu, not ortalaması daha iyi olan öğrencilerin işsizlik kaygısının daha düşük olduğu, mezuniyeti yaklaşan öğrencilerin işsizlik kaygısını daha yoğun yaşadığı, mezuniyet sonrası atanma ihtimali daha yüksek olan hemşirelik bölümü öğrencilerinin diğer iki bölüme nazaran daha az işsizlik kaygısına sahip olduğu ve öğrencilerin yaşı ilerledikçe gelecek ile ilgili kaygılarının yoğun hissedildiği ve işsizlik kaygılarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Bu sonuçlara göre; hipotezlerin durumu (0,05 anlamlılık düzeyinde) aşağıdaki gibidir.

- H1: “Öğrencilerin okuduğu bölüme göre işsizlik kaygısı algısında farklılık vardır.” hipotezi kabul edilmiştir.

- H2: “Demografik bilgilere göre (Yaş, cinsiyet, medeni durum, okuduğu sınıf, not ortalaması, gelir durumu ve anne babanın çalışma durumu) işsizlik kaygısı algısı farklılık göstermektedir.” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

5. SONUÇ

Akademik hayat bireyin günlük yaşantısında oldukça önemli bir yere sahiptir. Günün önemli bir kısmını eğitim kurumunda geçirmekle birlikte, genellikle öğrenim, bireyin düşüncelerini meşgul etmekte, günlük programını belirlemekte, sosyal kimliğine katkıda bulunmakta ve hatta bazı durumlarda bir mesleğe sahip olup olamayacağı kararını bile etkileyebilmektedir.

Bireyin toplumda saygı kazanması için eğitimi olması gerekir. Eğitim sonrasında mutlu ve refah içerisinde bir hayata öncülük etmesi nedeniyle de önem arz etmektedir. Ayrıca eğitim insanın yaşamında başarılı olması ve güzel işler çıkarması için fırsat sağlamaktadır. Başka bir deyişle eğitim, bireyin mükemmel bir konum sahibi olarak itibar kazanmasına yardımcı olmaktadır.

Eğitim bireye hayatında ihtiyaç duyduğu temel ihtiyaçlarını karşılaması için yardımcı olmaktadır. Eğitim bireylerin kariyerlerini büyüme ve hayallerini gerçekleştirebilmede olumlu katkılar sağlamaktadır. Her insan için eğitim, kendisine bağımsız yaşamayı sağladığı ve özgürlük kazandırdığı için önem arz etmektedir. Eğitim, bir bireyi hem maddi açıdan korumaya hem de yaşamı boyunca kendi ayakları üzerinde durmasına imkân sağlamaktadır.

Araştırma sonucunda Sağlık bilimleri fakültesinde okuyan öğrencilerin işsizlik kaygısına yönelik algılarının tanımlayıcı özelliklere göre farklılık gösterdiği, işsizlik kaygısı ortalamasının 3,89 çıktığı görülmüştür. Turaç & Bayın Donar (2017) tarafından sağlık yönetimi bölümünde okuyan öğrenciler üzerinde yapılan çalışmada öğrencilerin işsizlik kaygısı genel puan ortalamasının 2,65 olduğu tespit edilmiştir. Araştırmacılar bu ortalamanın orta düzeyde olduğunu ifade etmiştir. Bu bulgunun Çınar ve arkadaşları (2012) tarafından belirlenen değerlendirme aralığına göre yüksek olduğu söylenebilir (Güney & Çelik, 2019).

Araştırma verilerinin değerlendirilmesi sonucunda; işsizlik kaygısının yaş, okuduğu bölüm, okuduğu sınıf, gelir durumu ve not ortalamasından etkilendiği görülmüştür. Deveci vd. (2012) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerinin öğrenim görülen bölüme göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Şahin Kutlu vd. (2019) tarafından üniversite son sınıf öğrencileri üzerinde işsizlik kaygısının ölçülmesine yönelik yapılan çalışmada, kaygı düzeyinin cinsiyet, ailenin gelir durumu ve bölümlere göre farklılık göstermediği görülmüştür. Çakmak ve Hevedanlı (2005) tarafından yapılan çalışma ile Tekin Tayfun & Korkmaz (2016) tarafından yapılan çalışmada işsizlik kaygısının akademik başarı düzeyine göre farklılık göstermediği, Şahin Kutlu, Çetinbakış ve Kutlu (2019) tarafından yapılan çalışmada ise işsizlik kaygı düzeyinin not ortalamasına göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Şahin Kutlu vd. (2019) tarafından yapılan çalışma sonuçları çalışmamızda tespit ettiğimiz kaygı düzeyinin not ortalamasına göre farklılık gösterdiği bulgusu ile örtüşmektedir. Ayrıca Tekin (2015) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin işsizlik kaygısının yaş değişkeninden etkilenmediği tespit edilmiştir. Bu bulgu,

çalışmamızda tespit ettiğimiz yaşın işsizlik kaygısı üzerinde anlamlı etkisinin olduğu bulgusu ile örtüşmemektedir.

Araştırma sonucunda cinsiyet, medeni durum ve anne babanın çalışma durumunun ise işsizlik kaygısı üzerinde anlamlı etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde, işsizlik kaygısı ile ilgili çalışmalarda cinsiyet değişkeni önemli bir faktör olarak görülmektedir. Kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark görülmektedir (Çakmak & Hevedanlı, 2005; Dursun & Aytac, 2009; Durukan & Öncel, 2013; Tekin Tayfun & Korkmaz, 2016; Taşkın, Bozgeyikli & Boğazlıyan, 2017; Turaç & Bayın Donar, 2017; Güney & Çelik, 2019). Bu çalışmalarda elde edilen bulgular, çalışmamızda tespit ettiğimiz cinsiyetin işsizlik kaygısı üzerinde anlamlı etkisinin olmadığı bulgusu ile örtüşmemektedir. Ayrıca Tekin (2015) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin işsizlik kaygısının medeni durum değişkeninden etkilenmediği tespit edilmiştir. Bu bulgu, çalışmamızda tespit ettiğimiz medeni durumun işsizlik kaygısı üzerinde anlamlı etkisinin olmadığı bulgusu ile örtüşmektedir.

Elde edilen bulgular sonucunda, üniversite yöneticilerine öğrencilerin işsizlik kaygısını azaltmaya yönelik çabalar içine girmesi önerilebilir. Öğrencilerin işsizlik kaygısını azaltmaya yönelik olarak;

- Eğitim kurumlarında verilen eğitimin içerik ve eğitim metodunun kalitesi artırılmalıdır.
- Öğrencilerin mesleki çalışma alanları ile iletişimlerini güçlendirmelerini sağlayacak mekanizmalar (staj, kısmi çalışma vb.) oluşturulmalıdır.
- Üniversitelerde öğrencilerin mesleki teknik bilgi ve becerilerini elde edecekleri motivasyonu sağlayacak eğitim programları düzenlenmelidir.
- Gerekirse eğitimin zevkli hale geleceği sosyal ortamların ve etkinliklerin sayısının artırılması sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin belirli aralıklarla işsizlik kaygısı algılarını ölçme ve bu algıları olumsuz yönde etkileyen faktörler ile ilgili araştırmaların yapılması sağlanmalıdır.
- Plansız ve ihtiyaç fazlası mezunların yetiştirilmesi yerine planlı ve ihtiyaca uygun sayıda bölüm ve kontenjanlar belirlenmelidir. Bu konuda paydaşlar arasında etkili bir koordinasyon sağlanmalıdır. Bölüm ve kontenjan belirlenirken işgücü piyasası ihtiyaçları göz önünde bulundurulur hareket edilmelidir.
- Mesleki alanlarda öğrenim gören öğrencilerin istihdamının sağlanması konusunda yaşanan sıkıntılar azaltılmalıdır.
- Öğrencilerin meslek tercihi ile ilgili çevresel faktörler veya ailesel faktörlerin baskısı azaltılmalıdır. Öğrencilerin meslek tercihinde çevre baskısı yaşamaması için toplumun geneline ve özelde ailelere yönelik gerekli eğitsel çalışmalar yapılmalıdır.
  - İstihdam konusunda liyakat ve ehliyet kavramları çerçevesinde hareket edilmelidir. Böylece öğrencilerin mezuniyet sonrası liyakat sahibi oldukları alanlarda istihdam olanaklarının daha fazla olacağına inancı artacaktır.

Bu çalışmanın ileride yapılacak olan çalışmalara yol göstermesi beklenmektedir. Yapılan bu çalışmadan elde edilen bulgular, bir üniversitenin fakültesinde okuyan öğrenciler ile sınırlı olduğu için genelleme yapılmamalıdır. Çalışma, sadece sağlık alanında öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapıldığından, sağlık dışındaki alanlara da uygulanması konunun gelişimine katkı sağlayacaktır. Bu çalışma Türkiye’de kamuya bağlı bir üniversitede okuyan öğrencilere uygulanmıştır. Bu çalışma referans alınarak bundan sonra yapılacak çalışmalarda, diğer kamu, vakıf dernek ve özel sektör üniversitelerinde okuyan öğrencilerin de dâhil edildiği daha büyük bir evrende yapılması, konuyu bir adım daha öteye taşıyacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akgün, A., Gönen S., & Aydın, M. (2007). İlköğretim fen ve matematik öğretmenliği öğrencilerinin kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), 283-299
- Aydın, A., & Tenekeci, E. (2013). Zihin engelliler öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(2), 1-12.
- Aytaç S., & Keser, A. (2002). (19 Ağustos 2002). İşsizlik kaygısı, <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/issizlik-kaygisi-92333>, Erişim tarihi: 19.10.2020
- Çakmak, Ö., & Hevedanlı, M. (2005). Eğitim ve fen-edebiyat fakülteleri biyoloji bölümü öğrencilerinin kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 115-127.
- Çınar, O., Yavuz, S., & Aslan, İ. (2012). Akademisyenlerin internet bankacılığı hakkındaki tutum, düşünce ve davranışları: Erzurum Üniversitesi örneği. *Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 23, 103-124.
- Çoban, E. A., & Karaman, N. G. (2013). Üniversite öğrencilerinin umutsuzluk, kaygı ve ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 78-88.
- Çondur, F., & Bölükbaş, M. (2014). Türkiye’de işgücü piyasası ve genç işsizlik-büyüme ilişkisi üzerine bir inceleme. *Amme İdaresi Dergisi*, 47(2), 79-95.
- Deveci S. E., Çalmaz, A., & Açık, Y. (2012). Doğu Anadolu’da yeni açılan bir üniversitenin öğrencilerinde kaygı düzeylerinin sağlık, sosyal ve demografik faktörler ile ilişkisi. *Dicle Tıp Dergisi*, 39(2), 189-196.
- Dursun, S., & Aytaç, S. (2012). Üniversite öğrencilerinin işgücü piyasasına yönelik beklentileri ve iş deneyimleri ile umutsuzluk ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 373-388.
- Durukan, K. A., & Öncel, S. Y. (2013). Üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı durumunun değerlendirilmesi, *Kırıkkale Üniversitesi Bilimde Gelişmeler Dergisi*, 2(1), 108-117.
- Ercan, H. (2007). *Türkiye’de gençlerin istihdamı*. Uluslararası Çalışma Ofisi, Ankara. (www.ilo.org/public/turkish/region/eurpro/.../genclerinstihdami.pdf).
- Guney, A., & Celik, E. (2019). Sosyal sermaye ile işsizlik kaygısı arasındaki ilişki: Atatürk Üniversitesi İİBF son sınıf öğrencileri üzerine bir uygulama. *İstanbul İktisat Dergisi*, 69(1), 103-131.
- Işığçok, Ö. (2014). *İstihdam ve işsizlik* (2. Baskı). Bursa: Dora Yayıncılık.
- İncekara, B. (2010). *Gelişmekte olan ülkeler ve Türkiye’de işsizlik*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
- Kartopu, S. (2013). Kaygının kader algıları ile ilişkisi: Kahramanmaraş örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2(3), 221-245.
- Kıdır, B. (2010). *Üniversite son sınıf öğrencilerinde işsizlik kaygısı: Psikolojik etmenler açısından bir inceleme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye.
- Koç, M., ve Polat, Ü. (2006). Üniversite öğrencilerinin ruh sağlığı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 3(2), 1-22.
- Öner, N., & Le Compte, A. (1983). *Durumluk-sürekli kaygı envanteri el kitabı*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Matbaası.
- Öz, F. (2004). *Sağlık alanında temel kavramlar*. Ankara: Kendisi Yayınevi.

- Özdemir, Ş. (2019). Memurluğa odaklanmış üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğitimi hakkındaki görüşlerine yönelik nitel bir araştırma. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 21(37), 101-114.
- Özder, H., Birinci, M., Zaifoğlu, P., & Işıktaş, S. (2018). Okulöncesi ve sınıf öğretmeni adaylarının işsizlik kaygılarına ilişkin bir ölçek geliştirme çalışması. *İş, Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 20(2), 39-56
- Özusta, Ş. (1995). Çocuklar için durumluk-sürekli kaygı envanteri uyarlama, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 10(34), 32-44.
- Seyyar, A. (2014). *Davranış bilimleri terimleri*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Soylu, Ö. B., & Turalıoğlu, M. (2020). İşgücü piyasasındaki gelişim süreci AB-OECD-Türkiye karşılaştırması. *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 15(1), 129-139
- Statt, D. A. (1994). *Work, non-work and in-between in psychology and the world of work*. Great Britain: Antony Rowe Ltd.
- Şahin Kutlu Ş., Çetinbakış, M., & Kutlu, M. (2019). Üniversite son sınıf öğrencilerinde işsizlik kaygısı: Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri üzerine bir uygulama. *Ekev Akademi Dergisi*, 23(78), 511-522
- Taşgın, Ö., Bozgeyikli, H., & Boğazlıyan, E. E. (2017). Üniversiteli gençlerin işsizlik kaygıları ile psikolojik dayanıklılıkları arasındaki ilişki. *Emek ve Toplum*, 6(16), 551-567
- Tekin Tayfun, A. N., & Korkmaz, A. (2016). Üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı: Süleyman Demirel üniversitesi öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(17), 534-558.
- Tekin, A. N. (2015). *Üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerinde bir araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, Türkiye.
- Turaç, İ. S., & Bayın Donar, G. (2017) Sağlık yönetimi öğrencilerinin işsizlik kaygılarını ve yaşam doyumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Research Journal of Politics, Economics and Management*, 5(4), 119-127.
- Tümerdem, R. (2007). Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Fen Edebiyat Fakültesi kimya son sınıf öğrencilerinin kaygılarını etkileyen etmenler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), 32-45.
- Tümkaya, S., Aybek, B., & Çelik, M. (2007). KPSS'ye girecek öğretmen adaylarındaki umutsuzluk ve durumluk-sürekli kaygı düzeylerini yordayıcı değişkenlerin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 953- 974.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2020). <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Temmuz-2020-33791>, Erişim tarihi: 11.08.2020
- Yentürk, N., & Başlevent, C. (2007). *Türkiye'de genç işsizliği, gençlik çalışmaları birimi araştırma raporu*. No:2. İstanbul Bilgi Üniversitesi, <http://genclik.bilgi.edu.tr/Default.asp?pageID=5>